

R. Neg. Ne cum rubore se debeat excusare cum CICE-
RONE, rabularum sui ævi facile principe, in *Orat. pro A. Cluent.* dicendo, suas priores orationes, poste-
rioribus contraria omnia afferentes, non esse dictas
pro testimonio (nos solemus dicere *pro Evangelio*)
potiusque temporis sui, quam iudicii, & authoritatis
fuisse: futiliter addendo: *omnes ille orationes causa-*
rum, & temporum sunt, non hominum ipsorum, &
patronorum: nunquid enim non peroravit patronus,
nunquid non pro hominibus? & cur pro alio homi-
ne, aliâque causâ ab assertionibus aliâs mordicè su-
stentis recessit? Principia invicem contraria non pos-
sunt ambo esse vera: igitur in re seriâ non quodlibet-
ticè adhibenda sunt, sed iis inhærendum, quæ veriora
judicavimus cum selectu, maximè *in materia justitiæ*,
quæ est *constans, & perpetua*, per consequens taliter
cum principiis variare non permittit. Vid. LEYSER.
Medit. in pand. Tom. VIII. pag. 387.

§. IV.

De officio advocati erga suum clientem.

I. Exposuimus jam præcedente §pho officium
advocati *erga sanctam justitiam*, quæ de-
bet ei charior esse quovis homine, suam opem
implorante: nunc de officiis illius *erga clien-*
tem,

tem, quem su-
ter exactum ex-
tionem sui de
quibus parite-
cet, in fidelitatis
monia.

Fidelitas vult a

Ne sit prævaricatio
de advoc. i. quod
suscipitur in fide
dist. 87. *

Non est quidem
& contra eunden
hoc tamen non

GLOSSA in l. fir-
adeò docet, in ca-
instantiæ defendi

num nos prorsù
minum ex suspici-
VIUS quoque par-

ventionis advocat-
versario in eadem
diversam non ad-
mo, eodémque re-

i. ff. de prævaric.
hoc dedecet. Pr-
ad salvandum adv-

tem, quem suscepit : consistunt autem, præter exactum examen casûs, & candidam apertionem sui de causa justitiâ sentimentis, de quibus pariter jam supra, in tribus; videlicet, in fidelitate, diligentia, & sumptuum parsimonia.

2. Fidelitas vult ab eo,

a.) Ne sit prævaricator, causæ arcana prodens ; l. 1. C. de advoc. 1. quod crimen execrabile est ; quia cliens suscipitur in fidem, atque tuitionem : facit can. 5. dist. 87. *

* Non est quidem honestum, alicujus excipere secreta, & contra eundem postea advocatione defungi ; per hoc tamen non incurritur prævaricationis crimen. GLOSSA in l. fin. ff. h. t. verbo : fuisset, ubi usque adeò docet, in causâ appellationis ab avvocato primæ instantiæ defendi posse partem contrariam : quod ultimum nos prorsus dissuademus, propter judicia hominum ex suspitione proditiõis pristini clientis. MEVIUS quoque part. 9. decis. 173. salvat à pœnâ prævaricationis advocatum, qui à suo cliente dimissus, adversario in eadem causâ patrocinabatur : quia partem diversam non adjuvit proditâ causâ prius defensâ, nec uno, eodemque tempore ex utrâque parte constitit. l. 1. ff. de prævaric. l. 1. §. 6. ff. ad S. C. Turpill. sed & hoc dedecet. Principia prædicta tantum sunt tradita ad salvandum advocatum à pœnâ, non à violatione honesti.

b.) Ne quid, occulto partis adversæ amore, per consilium Achitophelis, perniciosi suadeat; nihil per malitiam dissuadeat, quod expediret, e. g. transactionem, id quod non nulli faciunt lucri ulterioris causâ, amicabilibus compositionibus validè repugnantes: nihil utile studiosè dissimulet: forent enim hæc omnia punibiles perfidiæ.

c.) Ne sit clientis *præmaturus desertor*, l. 13. §. 9. C. de judic., aspernanter habens eum, quem recipere licebit, vel decebit. l. 6. §. 3. C. h. t. Add. juramentum advocatorum imperialium *Ordin. Camer. part. 1. tit. 62.* *

* *Dispar clientis causa est ad suum patronum*; potest enim ille alium advocatum, loco hucusque electi, & habiti, in quâcunque litis parte, pro lubitu suo eligere, quin justificet causas. d. l. 13. §. 9. in fin. excepto, si advocatus causam illam *velut improbam* deseruisset. l. 14. §. 1. versu: *hocque* C. eod. At inquis, cur lite contestatâ *procurator* sine causa cognitione revocari nequit, cap. 2. de procur. in 6. possit autem advocatus dimitti? R. Procurator habet pro se *contractum*, & post contestationem *dominium litis*, quorum arbitraria resolutio non erat permittenda: advocatus nihil eorum habet, sed tota ejus opera inicitur fiduciæ, & rogatui clientis, quibus cessantibus cessat.

3. *Diligentia* requirit ab advoco,

a) Ut

a) Ut assistat suo gatus, vel conope, nihil studii proinde

* l. 14. §. 1. C. de vir. pro judicio mit getreuem Gleis

b) Non satis ei sit, si clientis motu proprio in excogitandis u in qua officii partiam, five per st quirentes omnia

c) Ut non sinat ab alio deductione sua sed exactè observ restitutiones peti quas utique referu

d) Ut sibi referri cu singulos substanti non committat co eos concipiat, q dum ultra consuet

e) Ut exhibita par aut contemptim, graviora argumen get, posteaque, tionem mereatur antipatronus or

- a) Ut assistat suo clienti (sive diviti, sive pauperi, rogatus, vel compulsus) *omni virtute sua, omnique ope, nihil studii relinquens, quod sibi possibile est* : * ut proinde
- * l. 14. §. 1. C. de jud. consentit ordinatio Elector. Trevir. pro iudicio aulico, in iuramento advocatorum : mit getreuem Fleiß, und nach eurer besten Verständnuß.
- b) Non satis ei sit, his petiis justificativis bene uti, quæ cliens *motu proprio* sibi subministrat; sed debeat ipse *in excogitandis ulterioribus probandi mediis esse solers*, in quâ officii parte peccant non pauci, sive per ignaviam, sive per stupiditatem, & imperitiam, non conquirentes omnia, quæ causam plenius instruerent.
- c) Ut non sinat ab ullâ necessariâ, vel utili juris, & facti deductione suam partem *præcludi per contumaciam*, sed exactè observet terminos *peremptorios*; ne debeant restitutiones peti, salvis expensis contumacialibus, quas utique refundet piger advocatus.
- d) Ut sibi referri curet ab adjuncto procuratore *recessus* singulos substantiales *adverse partis* : proprios autem non committat conceptioni procuratoris, sed ipsemet eos concipiat, quoties *aliquid singulare* illis est inferendum ultra consuetam trituram, nam & verbulum peccat.
- e) Ut exhibita partis adversæ non percurrat *obiter, aut contemptim*, sed *semel, atque iterum* relegat; graviora argumenta à leviusculis annotando segreget, posteaque, *nullo omissio, quod aliquam attentionem mereatur*, bono ordine refutet. Quòd si antipatronus ordinatè scripserit, non turbetur ordo,

ordo, quem elegit; sin autem confusè, redigat causæ propositionem in seriem meliorem.

f) Suas compositiones non mox in mundum redigi faciat, quasi panem è forno vixdum depromptum, atque adhuc calentem dividendo: dici enim vix potest, quàm sit utile, suos labores, præsertim *post-meridianos*, aut *vespertinos*, seponere ad aliquot dies, & tunc demùm eos retrahere ad limam: quia, cum primus æstus, qui incessere solet componentes, & inter componendum excrefcere, deferbuerit intervallo temporis, tranquillior animus videbit errata; melior fiet positionum ordinatio: verba magis apposita, clariora, & stringentiora occurrent: improvidè projecta discernentur: quæ per cavillationem in alienum sensum trahi possent, apparebunt unà cum contradictionibus, & *asystematicis*, in quibus sanandis, si semel exhibita fuerit scriptura, torsiones fieri deberent, suspectæ judici oculato: refecabuntur nocivæ, aut odiosæ superfluitates. Quâ in re compositor illos ingenii sui partus præ cæteris suspectos habeat, qui sibi primitus placuerunt nimis, sæpè sibi dictum putans illud: *tolle filium tuum, quem diligis, Isaac.*

g) Denique, inter alia, diligentia pars non mediocri collocetur (1) in ponendis præcisè, ac pertinenter *articulis probatorialibus*, & *interrogatoriis*: (2) in *disputatione*, seu conclusione *ex testium elogiis*, in quo postremo labore sæpè multi pigrescunt, relinquentes judici combinationem testimoniorum, non absque periculo, ne utilia non satis sub aspectu ponantur, nociva fati elidantur. 4.

4 Cognitis adv
nolle his oppo

a) *Præsumptio* (sa
adhuc sunt nam
virum consumm
citatis modium
ferre recusent: i
firmos acceptat,
tus advocatus no
quasi certus trium
clade, paulatim
habuit ei cum ten
torum: Suader
potius rei partes
tronus plus pon
sitate, quàm illi
pertinet inmiti sua
domini sibi solis
à pluribus, maxi
veniat. Can.
b) *Audacia* eorum
militè recognosc
bentes, nihilomin
possunt, clientes
portuni obrudun
vincant, succum
nam imponunt,
nihil miserius est
contemere. Can.

4. Cognitis advocati *diligentiis*, facile nunc erit
nôsse his oppositas *culpâs*, quibus accedunt

a) *Præsumptio spiritûs*; cùm hi, qui inter causidicos adhuc sunt nani, *causas nimis arduas* suscipiunt, quæ virum consummatum desiderarent: quilibet suæ capacitatis modium sciat, *quidque valeant humeri, quid ferre recusent*: medicus incipiens facilioris morbi infirmos acceptat, cæteros relinquit expertioribus: *novus advocatus* non patrocinetur causis, *nisi quarum est quasi certus triumphus*; sic fama victoriarum absque clade, paulatim succrescens unâ cum viribus, conciliabit ei cum tempore duplicatum fœnus non-lucratorem: Suadet SPECULATOR *advocato novo*, ut potius *rei partes* juvet, quàm *actoris*, cùm hujus patronus plus ponderis, & æstûs subeat probandi necessitate, quàm illius. Ad idem præsumptionis vitium pertinet *inniti suæ prudentiæ*: non fidant, nec sapiant domini sibi solis: requirant unita consilia, ut, *quod à pluribus, maximè senioribus, quæritur, facilius inveniatur*. Can. ult. dist. 20.

b) *Audacia* eorum, qui licet *pauperes* se spiritu esse humiliter recognoscant, atque *in puncto juris minùs habentes*, nihilominùs, ut victum lucrentur, quoscunque possunt, clientes conquirunt, seseque non rarò importuni obtrudunt, cogitantes, salarium se habituros, vincant, succumbant: hi gravem conscientiæ sarcinam imponunt, onus, cui sunt impares, affectando: *nihil miserius est, quàm propter nummum DEUM contemnere*. Can. 7. XII. q. 1.

c) Vi-

- c) *Victoriæ secunda fiducia* : quâ nihil finistri casûs timet tranquilla requies advocati, ideoque hostis molimina non advertit, eum contemptim tractat, non perorat satis pro causâ, tanquam quæ sibi videatur ipsa loqui; atque hoc ipso supplantatur, ut fit in bellis. *Homo sapiens in omnibus metuit.* Eccles. 18. v. 27. nec se afferit esse certum, ubi certus esse non debet. *Arg. cap. 24. de rescript.* cùm sit dubius litis eventus.
- d) *Nimis multa clientela*, propter quam pluribus intentus minor est ad singula sensus; sicque non omnibus causis plenius famulatur advocatus, sed cogitur obrutus labore plura pensâ suis practicantibus cum periculo, ne non satis benè elaborentur, committere, qui perdendo causas discunt demùm patrocinari, prout de neo-medici scripsit PLINIUS lib. 25. cap. 1. *discunt periculis nostris, & experimenta per mortes agunt.* Itaque advocatus non recipiat plures causas, quàm quibus per se ipsum moderandis par est: cùm melius sit, pauca agere cautè, quàm multis interesse periculosè. Nov. 44. cap. 1. §. 3.
- e) *Imprudencia*, tum in formali processûs, commodius actionis genus omittendo, difficilius amplexando; moras necendo, cùm esset properandum, properando, cùm esset lentiori gradu incedendum; actoris advocatum monet SPECULATOR, *ut neminem in via salutaverit*, i. e. ad nihil remorans ipsum divertat, cùm ad eum spectet curare, *ut reus citò condemnetur*: tum in materialibus, si contraria intentioni proferantur; si leges, & autoritates laudentur, quæ penitius

tius inspecta n
mere debeat a
meis; si incon
unum quidem
plius nocent
non videantur.
Iud. can. 13. VI
lumbæ, ne cui
astutiam, ne al
multum distat i
can. 5. XVI. q
seferunt vulp
CULATORÈ:
adversarius eum
sibi providebit:
citus esset ad v
10. de purg. can
præcipua, ut cap
f) Levitas in crede
ex adverso, pro
vel incerta: ad
advocatus novus
quid novi prof
disertè respond
quum, quod d
tit; aut temerè
quod ipse putat
committuntur,
ignorans non re

tius inspectæ militent pro adversario ; ut demùm gemere debeat allegans : *heu! patior telis vulnere facta meis* ; si inconsultò edantur instrumenta , quæ ad unum quidem articulum profunt , ad cæteros autem plùs nocent ; si cuniculi , per quos agit adversarius , non videantur. Advocatis dictum sit vel maximè illud can. 13. VI. q. 1. *habeant omnes simplicitatem columbæ , ne cuiquam machinentur dolos , & serpentis astutiam , ne aliorum supplantentur insidiis : quia non multum distat in vitio , vel decipere posse , vel decipi.* can. 5. XVI. q. 1. periculosissimi sint eis illi , qui præferunt *vulpinam simplicitatem* , consilium dante SPECULATORE : *ostendat advocatus se simplicem , & sic adversarius eum minùs verebitur , & contra eum parùm sibi providebit : si enim eum astutum existimaret , sollicitus esset ad vulpeculam capiendam , juxta illud cap. 10. de purg. can. inter sollicitudines nostras illa debet esse præcipua , ut capiamus vulpeculas.*

f) *Levitas in credendo his , quæ super facto adducuntur ex adverso , pro veris transmittendo , quæ falsa sunt , vel incerta : ad hæc supina negligentia , quâ non petit advocatus novas informationes à cliente , quoties aliquid novi profertur , aut intactum relinquens , cui disertè respondendum fuisset , per vitiosum breviloquium , quod de causæ contingentibus aliquid omittit ; aut temerè respondens , non quod reipsâ est , sed quod ipse putat sic esse ; propter quod errores facti committuntur , plerumque clienti nocentes ex eo , quia ignorans non revocat : cautela est , ut cliens faciat sibi*

transmitti *singulas adversæ partis scripturas*, antequàm ad eas respondeatur; imò & *proprias*, priusquàm judicialiter exhibeantur.

- g) *Oblivio*, & *inadvertentia*, quæ vel à se retrodictorum non reminiscitur, & sic *contradictiones*, aut saltem *minùs coherentia* scribuntur, vel non diligenter notat, retinetque scripta, dictæve alterius advocati, ut ex ore suo redarguatur.
- h) Denique & *cure nimietas* in culpam degenerare potest; e. g. si præmaturè fiant jam in ipso libello *anxiæ ante occupationes* earum, quæ fortè opponi possent, *exceptionum*, addendo *replicationes* e. g. doli, vis, & metûs; hujus nimietatis lucrum est, quòd sæpè suggeratur adversario effugium, de quo non cogitavit, aut quòd iudex credat, in eo, quòd anteoccupante replicatione dicebatur, *genus electæ actionis* constitutum esse.
5. *Sumptuum parsimoniam* suadet christiana charitas, & mater virtutum discretio: *crudelitatis* enim est *insidiosa*, velle fucum facere clienti fidæ tutelæ, ne fortunas ejus auferat adversarius, & patrocínio ipso eundem penitùs exspoliare; cogitent domini, lites ab aliquo non institui facilè, nisi *necessitate coacto*, in quâ nemo præsumitur esse liberalis: peccant igitur

a) Qui

a) Qui datâ ope
cum possent br
qui totos annos
bus, aut præpa
in vicennia, &
lite pereat eis al
redituum; qui
tionibus, delcr
operæ, sed pro
lus procurator n
potuisset, proli
perluas repro
tem conclusionem
mas, & ultra ha
esse plenissimâ de
tione referentis;
tunt commissione
dicetarum suarum
informandum, e
tatem testium un
aliæ sumptuum
b) Quorum uxor,
rusticanis clientu
peditent; prope
pe committuntur
lorum, ne quid
cancrorum, pisci
quam dicit: sati
ricordes, ut cum

a) Qui datâ operâ processum *in prolixitates* dirigunt, cum possent breviori tempore curriculum absolvere; qui totos annos infumunt ventilandis *meris incidentibus*, aut *præparatoriis*; qui *principale causæ* noverunt in vicennia, & ultra, procrastinare, ne finitâ citiùs lite pereat eis aliqua positio de rubricâ sui calendarii reddituum; qui paginas implent supervacaneis allegationibus, descripturi postea salarium, non *pro merito operæ*, sed *pro externa mole foliorum*; qui, quod *solus procurator* modico recessulo ad protocollum dare potuisset, prolixis scribilationibus præstant; qui superfluas *reproductiones* faciunt; qui post sufficientem *conclusionem* adjiciunt *iteratas, finales, finalissimas*, & ultra has imponunt clientibus, ex nunc opus esse *plenissimâ deductione juris, & facti pro informatione referentis*; qui absque evidenti necessitate petunt *commissionses locales*, easdemque in augmentum diætarum suarum prolongant; qui fingunt *itinerâ ad informandum*, aut oretenùs sollicitandum, qui *infini-tatem testium* unde unde conquirunt; & quæ sunt aliæ sumptuum adinventiones.

b) Quorum uxor, vel œconomâ, semper molesta est rusticanis clientulis, ut *rei culinariæ instructum* sup-peditent; propter quam importunam instantiam sæpè committuntur furta anserum, gallinarum, vitulorum, ne quid dicam de capturâ avium, ferarum, cancrorum, piscium in alieno: & vorago culinæ nunquam dicit: satis est: Alii usque adeo sunt immiseri-cordes, ut cum totâ familiâ proficiscantur majaliter

ad clientes, incubent mensæ eorum, devoréntque in jucunditate substantiam pauperis, clam gementis, hospitibusque dira imprecantis. Alii iudicum existimationi detrahunt, mentientes clientibus, esculenta, poculentave illis offerri debere pro captandâ benevolentia; allata verò consumunt ipsi, nihil vidente, aut acceptante iudice.

- c) Qui propter *neglectum terminorum* finunt præcludi partem, demúmque ægrè obtinent præclusionis rescissionem, *salvis expensis contumacialibus*, quas partibus relinquunt solvendas. Item qui mutârunt, vel alterârunt libellum, *suâ culpâ* ineptè conceptum.
- d) Qui lite pendente student *emere*, aut aliàs *contrahere* cum cliente, contra *l. 6. §. 2. C. de advoc. 1.* quia cliens plerumque læderetur, non audens ab eo, in cuius manibus sortes suæ sunt, petere justum pretium. Quam ipsam ob causam *medicus* à contractibus cum infirmo, cui periculum injecit vitæ, abstinere debet *l. 3. ff. de extraord. cogn.*, ne rescindantur; imò *l. 9. C. de professor.* Trevisis lata, non patitur, ut *archiatri* accipiant ea, quæ periclitantes pro salute suâ promittunt, idque, ut ajunt DD. propter suspicionem *concessionis*.

QUÆSTIONES

Ad hunc Paragraphum.

Ad Num. 2. lit. c.

1. An advocatus possit absque consensu clientis transferre causæ curam in alium, v. g. resignando, au-

signando, au-
suam unâ cum

2. Neg. Quia nem-
voluntate sua,
imò nequidem
eo sui substituer
labore, ex regu
illa, in quibus
videntur, perso
plures coci in
ubi unus equabi
quem succedens
minùs licet nan
piens vix non o
finaliter cliens, a
contra can. 22. X
test procurator, c
tum causæ, & d

3. An advocatus ac-
tur causas seme

4. Si commodè pos-
tenuer; quia leg
supponunt, advo
nus profiteri.

signando, aut vendendo alteri advocationem suam unâ cum causis ?

R. *Neg.* Quia nemo potest fieri *susceptus*, & *cliens*, nisi *voluntate sua*, vel *ejus, cui hoc specialiter commisit*: imò nequidem *retentâ advocatid* potest quis alium loco sui substituere, in uno, alterove alicujus momenti labore, ex regulâ *cap. ult. §. I. de offic. deleg.*, per quam illa, in quibus *fides*, & *industria personæ* electa esse videntur, *personaliter* obiri debent, maximè hîc, ubi plures coci insipidum reddere possent ferculum, & *ubi unus æquabilis trames* tenendus est ad victoriam, quem succedens in advocatione ægrè calcat: & eò minùs licet nanum substituere giganti, ne quod sapiens vix non confecit, fatuus destruat, doleátque finaliter cliens, aratum sibi esse in bove, & asino, contra *can. 22. XVI. q. ult.* Atque hætenùs plus potest *procurator*, quàm *advocatus*: quia habet *mandatum causæ*, & *dominus fit litis*.

3. An advocatus ad *alia subsellia* promotus teneatur causas semel susceptas ad finem conducere ?

R. Si commodè possit, *fides* consummetur; non autem tenetur; quia *leges*, desertionem clientis vetantes, supponunt, advocatum *manere de collegio*, & hoc munus profiteri.

3. An advocatus primæ instantiæ teneatur assistere causæ per reliquas ?

✽. *Neg.* Quia *l. 13. §. 9. C. de judic.* tantum vult causam, quam semel suscepit, ab eo deduci *usque ad terminum*, non utique *omnium judiciorum*, sed ejus saltem, coram quo incepit illam peragere, quod tum inaudit causa movens: *ne ex eorum recusatione fiat cause dilatio*; tum, quia advocati non sunt *omnium instantiarum* semper, sed *diversorum judiciorum*, & *judicum*. rubric. *C. de advoc. 1. & 2.* Quid enim, si transferretur causa ad iudicium, cujus inter advocatos ipse non est receptus? an tunc tenebitur saltem scripturas conficere, quas advocatus legalis, vel procurator, subscribat? Hoc non præsumitur actum in susceptione, nisi expressè dictum fuisset *ICTO, ut cause per omnes instantias fieret moderator*. Contrarius est *MEVIUS part. 4. decis. 249.*, cui quidem concesserim, advocatum, qui *pro omnibus dicasteriis alicujus provincie* receptus est, aliquando compelli posse, ut in altiore ejusdem instantiâ non inveniendi æquè idoneum patrocinari pergat: Sed, quid erit invito canerari? & quàm facilè obtenderetur desertioni causatio? An tunc singularis processus desuper formabitur? Illud ex intentione susceptæ advocacionis, & naturâ eorum, quæ emergere coram eodem iudice solent, fluit, ut qui in *summario*, vel *possessorio* patronus est, peragat quoque *ordinarium*, & *petitorium*; item qui causam *conventionis* in se recepit, *reconventionem* non de-

detrectet, & e
à solâ interlocu
assumpcio differ

1. Sufficitne advo
esse diligentem

✽. *Neg.* Quia juxta
virtute sua, OM
DII relinquens,
sufficit, eam a
causa aliend, qu
que huc applicar
l. 32. ff. depos. l.
9. Inst. de societ.
§. 16. ff. famil. er
munione: quia if
standæ, & culpâ
nem. Ordinariè
dum aliorum eju
fessionis. Quid i
catus præscriptur
exacto officio ger
nistracione neglec
est? ✽. Servabim
non teneatur illam
tutem præstare, c
prout habet text

detrectet, & eò magis *causas connexas* : nec non, si à *solâ interlocutoriâ* appellaretur ; cùm novi advocati assumptio differret definitivam coram primo iudice.

Ad num. 3. lit. a.

I. Sufficitne avvocato in peragendâ clientis causâ esse diligentem, ut ajunt, *ad modum suum* ?

✽. *Neg.* Quia juxta l. 14. §. 1. C. de jud. tenetur OMNI virtute jud, OMNIQUE ope assistere, NIHIL STU-
DII relinquens, quòd sibi POSSIBILE est. Unde non sufficit, eam adhibere diligentiam in pervehendâ causâ aliendâ, quam quis fortè adhibet in propriâ: neque huc applicari possunt placita juris de depositario. l. 32. ff. depos. l. 1. §. 5. ff. de O. & A. aut de socio. §. 9. Inst. de societ. l. 72. ff. pro soc. aut cohærede l. 25. §. 16. ff. famil. ercisc. : aut de eo, qui aliàs stat in communione : quia istæ leges in materiâ diligentia præstandæ, & culpæ, non faciunt regulam, sed exceptionem. Ordinariè autem mensuratur diligentia ad modum aliorum ejusdem obligationis, studii, vel professionis. Quid igitur ? an servabimus, quoad avvocatos præscriptum l. 21. C. mandat. aliena negotia exacto officio geruntur, nec quicquam in eorum administratione neglectum, ac declinatum culpâ vacuum est ? ✽. Servabimus, ità nihilominùs, ut advocatus non teneatur illam opem omnem, studium, atque virtutem præstare, quæ aliis advocatis possibilis est, sed prout habet textus, SUAM omnem virtutem, & quod

quod SIBI possibile est. Itaque *media* velut est diligentia hujus *causa*: non enim est penitus diligentia, quam vocant *in abstracto*, quæque mensuram accipit *ab aliorum diligentia*; neque tamen etiam prorsus est diligentia *in concreto*, sive ad *modum suum*; sed *cum gradu superlativo* ejus, quæ *sibi possibilis* est: hinc sufficit probare advocato, quod aliquid de *contingentibus sibi possibilibus* omiserit, etiamsi *levissima* duntaxat culpa foret, quod evincunt verba l. 14. §. 1. *suprà cit.* Quæ tamen lex, cum loquatur de advocatis, quibus *de jure honorarium* debebatur, benignior est sententia, illos, qui *gratuitam* amico scienti navant *operam*, non teneri, nisi *ex supina negligentia*; ne si ad plus obligarentur, officium suum foret eis nimis periculosum. Convenitur autem advocatus negligens *actione in factum*. arg. §. fin. Inst. de leg. aquil.

2. An conveniri etiam possit advocatus ex capite *imperitia*?

R. Id quidem vel maximè affirmant DD., reflectentes ad principium illud juris: *imperitia quoque culpa annumeratur*. §. 7. Inst. de leg. Aquil. Sed duplex est *imperitia* distinguenda: una *juris in thesi*; altera *modi, processum instituendi, totamque ejus œconomiam dirigendi*: hujus *imperitiæ* damnum luet advocatus clienti; non autem prioris: cum, si centies errasset advocatus in jure, vel in hoc allegando defecisset, *judex* supplere debuisset. l. un. C. ut quæ desunt advoc. Itaque

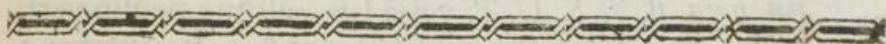
Itaque, si sententia
ex quasi delicto
tur, princ. Inst.
catus; quia le
ctum; factum
ff. de R. J.

De Honorar

Cum nemo cog
cap. 16. de presc
sequantur stipen
commodare repe
XII. q. 2., adv
neratio. *

Equidem lex Cinc
minit TACITUS
odio caufidicorum
inquit idem histo
quæ caretur antiq
pecuniam, donum
qua, postea Nero

Itaque, si sententia erraverit *quoad jus in thesi*, iudex ex *quasi delicto*, tanquam imperitè judicans, convenietur, *princ. Inst. de oblig. quæ quasi ex delict.* non advocatus; quia sententia, non hujus, sed illius est factum; *factum autem cuique suum nocere debet. l. 155. ff. de R. J.*

§. V.

De Honorario, & Privilegiis advocatorum

- I. Cùm nemo cogatur suis stipendiis militare, *cap. 16. de præscript. justùmque sit, ut illi consequantur stipendium, qui pro tempore suum commodare reperiuntur obsequium. Can. 45. XII. q. 2., advocatis debetur laboris remuneratio. **

Vide quæst.

* Equidem lex Cincia Romanis hocvetuerat, cujus meminit TACITUS *Lib. 11. annal. cap. 5.* lataque est odio caufidicorum quæstuariorum: *consurgunt patres, inquit idem historicus, legemque Cinciam flagitant, quâ cavetur antiquitus, ne quis ob causam orandam pecuniam, donumve accipiat. Verùm, cùm esset iniqua, postea Neronis temporibus sublata fuit.*

K

2. Tri-